

06.11.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**06 Kasım 2023
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

06 Kasım 2023 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Dokuz Eylül Üniversitesi Avrupa Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Dokuz Eylül Üniversitesi Bölgesel Kalkınma ve İşletme Bilimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi Yönetmeliği
- Dokuz Eylül Üniversitesi Elektronik Malzemeler Üretimi ve Uygulama Merkezi Yönetmeliği
- Dokuz Eylül Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Üniversitesi Klinik Araştırmalar Mükemmeliyet Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği

Tarım Kredi, bazı gübre çeşitlerinde indirimine gidiyor

Tarım Kredi Genel Müdürü Hüseyin Aydın, üreticinin ekim döneminde en yoğun ihtiyaç duyduğu kimyevi gübrelerden olan 20.20.0 çeşitlerinde 10 gün süreyle ton başına 400 lira indirim yapılacağını bildirdi.

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri (Tarım Kredi) Genel Müdürü Hüseyin Aydın, Tarım Kredi Süt Ürünleri AŞ'nin Denizli Acıpayam Fabrikası'nda Tarım Kredi Grubunun 1 yıllık faaliyetleri hakkında bilgi verdi.

Tarım Kredi'nin kamu kurumu olmadığına ve bu doğrultuda kamuya ait herhangi bir varlık kullanmadığına dikkati çeken Aydın, Tarım Kredi'nin Türkiye'nin en büyük çiftçi kuruluşu olduğunu ve yönetiminin de çiftçilerin iradesiyle seçildiğini anlattı.

Tarım Kredi'de satılan ürünlerin Tarım Kredi Holding çatısı altında bulunan şirketlerce üretildiğini dile getiren Aydın, kurumun ISO 500 sıralamasında TK Yem AŞ, Gübretaş, TK Tedarik ve Üretim AŞ olmak üzere 3; Fortune 500 listesinde de Gübretaş, TK Kooperatif Market, TK Tedarik ve Üretim AŞ ve TK Yem AŞ olmak üzere 4 şirketlerinin olduğunu ifade etti. Aydın gelecek yıl ise açıklanacak listelere 2 şirketlerinin daha katılmasını beklediklerini bildirdi.

"Tarım Kredi 35 farklı ürün alımı yapıyor"

Aydın, Tarım Kredi kooperatiflerinde üreticilerin ihtiyaç duyduğu gübre, yem, tohum ve ilaç gibi tarımsal girdilerin satışının yapıldığına dikkati çekerek, 2023 yıl sonu için tahmini tarımsal girdi satışı yapılan üretici sayısının 520 bine ve satış cirosunun ise 32 milyar lirası kredili olmak üzere 55 milyar liraya ulaşmasını planladıklarını bildirdi.

Tarım Kredi'nin üreticilerin ihtiyacı olan tüm tarımsal girdileri karşılamanın yanı sıra hasat sonrasında pazar kaygısını azaltmak amacıyla çiftçilerin tarımsal ürünlerinin alımını yaptığına da işaret eden Aydın, şunları kaydetti: "Buğday, arpa, ayçiçek, mısır ve çeltik gibi ürünler başta olmak üzere 35 farklı ürün alıyoruz. Bu yıl 1 milyon ton civarında 10 milyar liralık alım yapmayı planlıyoruz. Alımı gerçekleştirilen tarımsal ürünleri, şirketlerimizde ham madde olarak kullanarak hayvan yemi gibi tarımsal girdiye dönüştürülenleri kooperatifler aracılığı ile üreticilere, gıda ürünlerine dönüştürülenleri ise Tarım Kredi Kooperatif marketleri aracılığı ile tüketicilere ulaştırıyoruz. Aldığımız ürünleri son tüketiciye uygun hale getirip satıyoruz. Bir ürünü alıp ticari olarak başkasına satmıyoruz, kendimiz kullanmaya çalışıyoruz. Sanayi tarafımız güçlendikçe daha fazla ürün alıyor hale geleceğiz. Bu da fiyatların daha sağlıklı oluşumuna katkı verecek."

"Tarım Kredi marketleri sayısı artmaya devam ediyor"

Aydın, market sayısının arttığına işaret ederek, "Şu an 3 bin 293 satış noktamız bulunuyor. Bu satış noktalarının 860'ı Koopbakkal. Yıl sonunda satış noktası sayımızın 4 bine ulaşmasını hedefliyoruz. Ülkemizdeki 81 il ve 589 ilçede satış noktalarımız yer alıyor." dedi.

Koopbakkal uygulaması hakkında bilgi veren Aydın, uygulamanın mahalle bakkallarına yönelik olduğunu, küçük bakkalların raflarında Tarım Kredi ailesine ait ürünlerinin satılabildiğini söyledi.

Aydın, "Uygulama ile hem küçük esnafa destek oluyor hem de ürünlerimizin daha çok tüketiciye ulaşmasını sağlıyoruz. Bu durumda biz de bakkal da kazanıyor." değerlendirmesinde bulundu.

"Market başına ciromuz 42 bin 654 lira oldu"

Tarım Kredi Kooperatif Marketlerin cirosunun 2022'de 13 milyar lira olduğunu anımsatan Aydın, "Bu yıl 30 milyar lira ciro yapmayı hedefliyoruz. Market başına ortalama günlük ciromuz 12 bin 156 liradan, yüzde 251 artış göstererek 42 bin 654 liraya yükseldi. Marketlerimizi günde ortalama 337 müşteri ziyaret ediyor. Geçen yıl ile karşılaştırdığımızda yüzde 64 artış göstermiş." bilgisini paylaştı.

Tarım Kredi'nin 120'den fazla et ürünleri ürettiğinin ve sektörde iddialı olduklarının altını çizen Aydın, piyasada et ürünlerinin fiyatının Tarım Kredi marketlerinden etkilendiğini ve bu sayede fiyatların artmasının önüne geçildiğini kaydetti.

"Tarım Kredi yağ sektöründe büyük oyunculardan biri olacak"

Aydın, Tarım Kredi'nin yağ sektöründe büyük oyuncu olmak istediğine dikkati çekerek, "Hem ürünü alırken, hem işlerken hem satarken yani sürecin her aşamasında yer alıyoruz. Mevcut tesislerimizi büyüterek veya alım fırsatlarını değerlendirerek yağ sektöründe büyük oyunculardan biri olmayı hedefliyoruz." dedi.

Tarkim Bitki Koruma Sanayi ve Ticaret AŞ'nin halka arzının yoğun bir taleple gerçekleştiğini belirten Aydın, ülkede tarım ilaçlarının yüzde 70'ine yabancıların hakim olduğunu vurguladı.

Aydın, Türkiye'nin katma değerli ürün üretmesi gerektiğini dile getirerek, "Manisa-Turgutlu'da yapılacak yeni yatırım ile kapasitemizi artırarak, nitelikli ve kaliteli bitki koruma ilaçları üretmeyi ve sektördeki payımızı yüzde 5'ten yukarılara çıkarmayı planlıyoruz." diye konuştu.

Karma hayvan yemi üretimiyle ilgili olarak da yeni yatırımlar yaptıklarına değinen Aydın, Sivas'ta yeni bir yem fabrikası satın aldıklarını, Kırklareli'nde de fabrika yatırımına başladıklarını söyledi.

"Aynı kalite ürünlerde bizim ürünlerimiz daha uygundur"

Gazetecilerin sorularını da yanıtlayan Aydın, Tarım Kredi marketlerinde satılan ürünlerin fiyatlarına ilişkin şunları kaydetti: "Piyasada bulunan aynı kalitedeki ürünler arasında en uygun fiyatlı olduğumuzu söyleyebiliriz. Aynı kalitedeki ürünleri karşılaştırdığınızda bizim ürünlerimiz tüketicilere en uygun olarak ulaştırılmaktadır. Fiyat olarak mutlak aşağıdayız ama çok büyük farklılıklar da olamıyor. Çünkü sektördeki kar marjları belli bir oranda seyrediyor. Bizi kar zarar bakımından eleştirenler oluyor. Karlılık konusunda oldukça özveriliyiz ancak ayakta kalmak da şart. Bizim kar marjlarımız daha düşük."

Bazı marketlerin gıda dışı ürünlere de yöneldiklerine işaret eden Aydın, marketlerde önceliklerinin temel gıda ürünleri olduğunu dile getirdi.

Aydın, şu ifadeleri kullandı: "Üreticilerimizin ekim döneminde en yoğun ihtiyaç duyduğu kimyevi gübrelerden olan 20.20.0 çeşitlerinde 10 gün süreyle ton başına 400 lira indirim yapılacak. Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri geçmişte olduğu gibi bundan sonra da güçlü bir şekilde üreticilerimizin yanında yer almaya devam edecektir. Kampanya stoklarla sınırlı olacak."

"12 kategoride 200 çeşit süt ürünü üretiyoruz"

Tarım Kredi Süt Ürünleri AŞ Genel Müdürü Abdullah Oğul da tesiste 1000'e yakın çalışanları olduğunu, fabrikanın yaklaşık 80 bin metrekare alana kurulu olduğunu anlattı.

Oğul, Tarım Kredi'nin tesislerinde süt işleme kapasitesinin günlük 1350 ton olduğuna işaret ederek, "Şu an kapasite kullanımının yüzde 65'ine ulaştık. Gelecek yıllarda yeni yatırımlarla kapasiteyi 2 bin tonlara çıkarmayı düşünüyoruz. 12 kategoride 200 çeşit süt ürünü üretiyoruz. Ürettiğimiz ürünler 46 bin noktada satılıyor. Yaklaşık 12 bin üreticiden süt alıyoruz. Ayrıca fabrikamızda meyve suyu üretimimiz de var." bilgilerini verdi.

Gıda fiyatları dünyada geriliyor, Türkiye'de artıyor

Küresel düzeyde gıda fiyatları Ekim ayında gerilerken, Türkiye'de yüzde 72 artışla manşet enflasyonun üzerine çıktı.

Küresel gıda fiyatları ile Türkiye arasındaki makas Ekim ayında da kapanmadı.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından derlenen fiyatlara göre küresel olarak gıda fiyatları Ekim ayında yüzde 11 geriledi.

Böylelikle küresel olarak gıda fiyatlarında yıllık düşüş serisi 12. aya yükseldi.

Dünya gıda fiyatları Ekim ayında şeker, tahıl, bitkisel yağlar ve et fiyatlarındaki düşüşlerin etkisiyle Mart 2021'den bu yana en düşük seviyeyi geriledi.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından derlenen, tahıllar, yağlı tohumlar, süt ürünleri, et ve şeker fiyatlarındaki aylık değişimleri izleyen dünya gıda fiyatları endeksi Eylül ayındaki 121,3 seviyesinden Ekim ayında 120,6 seviyesine düştü.

Dünyada gıda fiyatları gerilerken, Türkiye'de yüksek artış ivmesine devam etti.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Ekim'de gıda fiyatlarında yıllık artış yüzde 72 oldu. Aylık bazda da artış yüzde 3,20 olarak kaydedildi.

Rekabet Kurulu'ndan yumurtacılara 98 milyon TL ceza

Rekabet Kurulu, yumurta sektörüne yönelik soruşturmaları tamamladı.

İRFAN DONAT

Rekabet Kurulu tarafından 2022 yılının Mayıs ayında, yumurta sektörüne yönelik olarak fiyat tespiti, bölge paylaşımı ve arz miktarının kısıtlandığı iddialarıyla başlatılan iki ayrı soruşturma tamamlandı.

Soruşturmalar sonucunda, Rekabet Kanunu'nun 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilen taraflara toplamda yaklaşık 98 milyon TL idari para cezası uygulandı.

Rekabet Kurumu'nun resmi internet sitesinden yapılan açıklamada, "Bu soruşturmaların ilkinde toplam 34 yumurta üreticisine, ikincisinde ise 13 adet yumurta üreticisi birliğine ve ayrıca 12 yumurta üreticisine, yönelik olan söz konusu iddialar kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Yumurta üreticileri hakkında yürütülen ilk soruşturmada, soruşturma tarafı 14 teşebbüs soruşturma sürecinde uzlaşma talebinde bulunmuştur. Yürütülen uzlaşma süreçleri sonucunda ihlalin varlığını ve kapsamını kabul eden teşebbüsler bakımından soruşturma, ihlal tespitini ve idari para cezasını içeren Kurul kararlarıyla sonlandırılmıştır. Her iki soruşturma da Rekabet Kurulunun 26 Ekim 2023 tarihinde aldığı kararlarla tamamlanmıştır" denildi.

"Yumurta üreticisi teşebbüsler hakkında yürütülen ilk soruşturmada, toplam 26 teşebbüsün yumurta fiyatlarını birlikte belirledikleri ve yumurta satışı yaptıkları

bölgeleri paylaştıkları tespit edilmiş ve bu davranışların rekabet hukukunda en ağır ihlal olarak nitelenen kartel niteliği taşıdığı değerlendirilmiştir" ifadelerine yer verilen açıklamada, "İkinci soruşturmada ise soruşturma tarafı yumurta üreticisi birliklerinin yumurta fiyatını tespit ettikleri ve yumurta arz miktarını kısıtladıkları saptanmıştır. Soruşturma tarafı olan teşebbüslerin ve teşebbüs birliklerinin bu davranışları Rekabet Kanunu'nun teşebbüsler arasındaki rekabeti sınırlayıcı anlaşmaları ve teşebbüs birliklerinin rekabeti sınırlayıcı kararlarını ve eylemlerini yasaklayan 4. maddesi kapsamında yer almaktadır" denildi.

Rekabet Kurulu, bu nedenle anılan soruşturmalar neticesinde, Rekabet Kanunu'nun 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilen taraflara toplamda yaklaşık 98 milyon TL idari para cezası uygulandığını açıkladı.

Çiftçilere tarımsal destek ödemesi bugün yapılacak

Tarım ve Orman Bakanlığınca 47 milyon 185 bin liralık tarımsal destekleme ödemesinin bugün çiftçilerin hesaplarına aktarılacağı bildirildi.

Bakanlığın sosyal medya hesabından yapılan paylaşımda, tarımsal destek ödemelerine ilişkin bilgi verildi. Paylaşımda, 47 milyon 185 bin liralık tarımsal destekleme ödemesinin bugün çiftçilerin hesaplarına aktarılacağı belirtildi.

Ödemeler kapsamında kırsal kalkınma yatırım desteği olarak 17 milyon 498 bin 149 lira, bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi kapsamında 15 milyon 629 bin 506 lira, uzman eller projesi desteği olarak 9 milyon 357 bin 345 lira ve düve alım desteği olarak 4 milyon 700 bin lira ödeme yapılacağı bilgisi paylaşımında yer aldı.

Erdoğan'ın 'indirim yapın' çağrısı yaptığı Tarım Kredi Marketi'nde fiyatlar uçtu

Marketlerdeki yüksek fiyatlara karşı Erdoğan'ın indirim çağrısı yapmıştı. Tarım Kredi Kooperatifi ufacık bir indirimin ardından büyük zam yaptı.

Cumhuriyet'ten Ali Can Polat'ın haberine göre, iktidarın maliyeti düşürmek yerine marketlerden destek istemesi fiyat artışını durdurmadı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Cumhuriyetin 100'üncü yılı nedeniyle zincir marketlerden enflasyonla mücadelede destek için indirim talep etmişti.

YALANCI İNDİRİM BÜYÜK ZAM GETİRDİ

Üreticinin ürünlerini satmak için kurulan Tarım Kredi Kooperatifleri yüzde 50'ye yakın indirim açıklamıştı. Ancak indirim günü marketlere koşan yurttaş 50-90 kuruşluk indirimlerle hayal kırıklığına uğramıştı.

İndirim çağrısının üstünden bir hafta geçti. Tarım Kredi Kooperatifleri (TKK) indirimlerinde son durumu görmek için marketleri dolaştık. İndirimlerin yerini fiyat artışları aldı. Artışlar yüzde 14'e kadar çıktı. Ziraatçılar, “**Maliyet düşmeden fiyat nasıl düşsün ki?**” dedi.

309 TL'DEN 350 TL OLDU

Erdoğan'ın çağrısından önce 309 TL'ye satılan 2 litrelik zeytinyağı, hiç indirimle girmede ve aradan geçen bir haftada fiyatı yüzde 14 zamlanarak 350 TL oldu. Aynı dönemlerde 114 TL'ye satılan 525 gram peynir bugün 127.50 TL'ye satılıyor. 39.50 TL'ye satılan fasulye de indirimle girmemişti. Ancak bugün aynı markette 44.90 TL'ye satılıyor. İndirim çağrısından önce 69.90 TL'ye satılan buğday unu da, hiç indirim görmeden zamlanarak bugün 73.90 TL'ye satılıyor.

20. 40'A DÜŞMÜŞTÜ 23.50 TL'YE ÇIKTI

15 TL'ye satılırken indirim çağrısıyla birlikte fiyatı 14.50 TL'ye düşen makarna, bugün yeniden 15 TL oldu. 20.90 TL'ye satılırken çağrıyla birlikte 20.40 TL'ye düşürülen 1 litre süt, ambalaj değişikliği geçirerek bugün 23.50 TL'ye çıktı.

SÖZ VERİLEN İNDİRİM YAPILMADI

Erdoğan'ın marketlerdeki yüksek fiyatlara karşı alışveriş yapılmasını sıklıkla dile getirdiği Tarım Kredi Kooperatifi marketleri, bugünden itibaren 2 Kasım'a kadar temel ürünlerinde yüzde 50'ye varan indirim yapacağını duyurmuştu. Yeni fiyat listesinde hiçbir üründe yüzde 50 indirim yapılmadı.

Türkiye gri listeden çıkış için altyapı hazırlığı yapıyor

Resmi Gazete'nin 4 Kasım sayısında Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu'nun (MASAK) yayımladığı Genel Tebliğ değişikliğiyle ödeme ve elektronik para kuruluşlarının kimlik tespitine yönelik hukuki altyapı sağlandı.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) yayımladığı Genel Tebliğ değişikliğiyle ödeme ve elektronik para kuruluşlarının kimlik tespitine yönelik bir hukuki altyapı sağlandı.

Türkiye, kripto varlıklara yönelik bir yasal hazırlığı da sürdürüyor. Resmi Gazetenin 4 Kasım günlü sayısında yayımlanan MASAK Genel Tebliğinde (Sıra no:19) değişiklik yapan Tebliğ (Sıra no:25) ile ödeme ve elektronik para kuruluşları müşterileriyle sürekli iş ilişkisi tesisinde uzaktan kimlik tespitini, Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşlarının Bilgi Sistemleri ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcılarının Ödeme Hizmetleri Alanındaki Veri Paylaşım Servislerine İlişkin Tebliğ'de belirlenen yöntem ve tedbirler kapsamında gerçekleştirecek.

OECD bünyesinde oluşturulan FATF (Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Yönelik Mali Eylem Görev Gücü) uluslararası aklamayı önlemeye yönelik kriterler kapsamında ülkeleri değerlendiriyor ve gri ve kara liste olmak üzere sınıflıyor.

Türkiye, bazı işlemlerde FATF'ın kriterlerine uygun sistemleri oluşturmadığı için gri listede bulunuyordu.

Yabancı yatırım bankalarından 'Enflasyon Raporu'na ilişkin dikkat çeken analizler

Yeni ekonomi yönetiminin politikaları ve Merkez'in sıkılaştırma adımlarıyla Türkiye'nin CDS'i iki yılın en düşük seviyesine geriledi. Morgan Stanley ve Citibank'ın Enflasyon Raporu'na ilişkin analizlerinde, "enflasyonda kalıcı ve belirgin bir düşüş sağlanana kadar sıkılaştırmanın devam edeceğine" yönelik kararlılık vurgusu öne çıktı.

TCMB Başkanı Hafize Gaye Erkan'ın son Enflasyon Raporu sunumundaki ifadelerinin yine enflasyonla mücadele konusundaki kararlılığı ortaya koymasıyla Türkiye'nin CDS'indeki gerileme yeniden hız kazandı. **Mayıs ayında 700 baz puan seviyesinde olan Türkiye'nin CDS'i, 3 Kasım Cuma günü 365 baz puan civarına inerek son 2 yılın en düşük seviyesini gördü.**

2 yıl sonra 400'ün altında

Türkiye'nin CDS'i, 27 Temmuz'daki Enflasyon Raporu toplantısında ilk kez basının karşısına geçen Erkan'ın açıklamalarının piyasalarda olumlu karşılanmasının ardından 2 yıl sonra ilk kez 400 seviyesinin altına gerilemişti.

TL varlıklara yabancı yatırımcı ilgisinde artışı yansıtan CDS düşüşü; devam eden jeopolitik risklere karşı TCMB'nin dezenflasyonun tesis edilmesine yönelik kararlı adımları, Türkiye'nin dış finansmana erişimi artırmayı sürdürmesi, yabancı yatırımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerden olumlu sinyallerle birlikte devam ediyor.

"TCMB, daha fazla sıkılaştırma sinyali verdi"

Yabancı yatırım bankaları, Erkan'ın 2 Kasım'daki Enflasyon Raporu sunumuna dair analizlerinde, **"enflasyonda kalıcı ve belirgin bir düşüş sağlanana kadar sıkılaştırmanın devam edeceği"** kararlılığına vurgu yaptı.

Merkezi ABD'de bulunan yatırım bankası **Morgan Stanley**'nin CEEMEA ülkelerine yönelik haftalık raporundaki Türkiye'ye ilişkin değerlendirmede, TCMB'nin son Enflasyon Raporu'nun 2 Kasım'da Ankara'da açıklandığı hatırlatılarak, son Para Politikası Kurulu (PPK) karar metinleriyle uyumlu olarak yapılan iletişimin güçlü bir şekilde enflasyona odaklanıldığını gösterdiği kaydedildi.

Raporda, Erkan'ın **"enflasyonda belirgin bir iyileşme sağlanana kadar sıkılaştırma adımlarının devam edeceği"** sinyali verdiği ancak politika faizinin seviyesine ilişkin olarak ileriye yönelik spesifik bir yönlendirmede bulunmadığı belirtildi.

TCMB'nin 2023 yıl sonu enflasyon tahmininde yaptığı güncellemenin temel olarak temmuz ayından bu yana enflasyonda kaydedilen artışları yansıttığı, daha da önemlisi, petrol fiyatları ve yönetilen fiyatlardaki yukarı yönlü revizyonlar gibi dışsal faktörlerin etkisiyle TCMB'nin 2024 sonu enflasyon tahminini yüzde 36'ya revize ettiği kaydedilen raporda, şu değerlendirmelere yer verildi:

* Çıktı açığı tahminleri, büyümede 2024'ün ikinci yarısından itibaren önemli bir yavaşlamaya işaret etmiştir. TCMB, kümülatif sıkılaştırma adımlarının etkilerinin görülmeye başlandığına ve aylık enflasyon eğiliminde düşüşle iç talepte yavaşlamanın ilk işaretlerine dikkati çekti.

* Diğer yandan TCMB, enflasyon görünümünde henüz önemli bir iyileşme göremediğini vurgulayarak, bu çerçevede daha fazla sıkılaştırma sinyali verdi. Sayın Başkan Erkan, 'TCMB'nin pozitif reel politika faizine ulaşmayı hedefleyip hedeflemediği' yönündeki soru üzerine, 'TCMB'nin politika adımlarına karar vermek için sadece reel faiz oranlarına odaklanmak yerine enflasyonun tüm belirleyicilerini aylık bazda incelediğini' ifade etmiştir.

Kasım ayında politika faizinde 250 baz puanlık artış yapılacağı ve Nisan 2024'te yüzde 40'lık nihai politika faizi seviyesine ulaşılacağına ilişkin tahminimizi koruyoruz. Enflasyon görünümüne bağlı olarak politika faizinin yüzde 40 seviyesine daha erken ulaşma ihtimali de bulunuyor."

"Enflasyonda kalıcı düşüş sağlanana kadar..."

ABD'li çok uluslu yatırım bankası ve finansal hizmetler şirketi **Citibank**'ın raporunda, TCMB'nin 2023 ve 2024 sonu enflasyon tahminlerini sırasıyla yüzde 65 ve yüzde 36'ya yükselttiği, revize edilen 2023 sonu enflasyon tahmininin genel olarak piyasa beklentisi (yüzde 68) ile uyumlu olduğu ancak 2024 için belirlenen tahmin patikasının

üst sınırının olası enflasyon eğilimini daha gerçekçi bir şekilde temsil ettiği vurgulandı.

Raporda, şunlar kaydedildi:

* Başkan Erkan'ın vurguladığı konular arasında '2024 yılının ikinci yarısında başlayacak olan dezenflasyonun TL cinsi varlıklara yönelik ilginin artışı, iç talebin dengelenmesi ve enflasyon beklentilerinin çıpalanmasıyla destekleneceği, enflasyonda kalıcı ve belirgin bir düşüş sağlanana kadar sıkılaştırmanın devam edeceği, TCMB'nin, 21 Temmuz ve 2 Kasım tarihleri arasında almış olduğu zorunlu karşılık kararları ile piyasadan 1 trilyon TL'nin üzerinde likidite çektiği, Kur Korumalı Mevduat (KKM) programından çıkış için belirli bir takvim bulunmamakla birlikte TL cinsinden varlıkların cazibesinin arttırılmasına devam edileceği' hususları önem arz etmektedir.

Erdoğan'dan CHP'deki değişime ilk yorum

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 38. CHP Kurultayı'nda Özgür Özel'in 8. genel başkan olarak seçilmesinden sonra yaptığı ilk değerlendirmede, "Bunların birbirinden farkı yok, bunlar terör örgütleriyle yol yürüdüler, kazanan; sen de onlarla berabersin" olarak yorumladı.

CHP'nin dün gerçekleşen 38. Olağan Kurultayında, Özgür Özel 812 oy alarak CHP'nin yeni genel başkanı oldu. Kemal Kılıçdaroğlu ise 536 oy aldı. Manisa Milletvekili ve CHP Grup Başkanı Özgür Özel, böylelikle partinin 8. genel başkanı seçilmiş oldu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan memleketi Rize'de katıldığı toplu açılış töreninde Özgür Özel'in 8. genel başkan olarak seçilmesinden sonra yaptığı ilk yorumda, "Ana muhalefetin kongresi vardı. Bay bay kemal kime bay bay dedi, Edirne'deki terörist başına bay bay dedi, Kavala'ya bay bay dedi. Kongreyi kazanan zat da o da aynen Selahattin Demirtaş'a Kavala'ya selam verdi. Al birini vur birine. Bunların birbirinden farkı var mı, yok. Bunlar terör örgütleri ile omuz omuza yürüdü" dedi.

Erdoğan'ın konuşmasından öne çıkanlar şöyle:

Ömrünü hizmet yoluna adanmış kardeşinizim. 20'li yaşlarımda gençlik kollarında görev üstlendim, 40 yaşında büyükşehir belediye başkanı seçilerek İstanbul'un makus tarihini yenerek eser ve hizmetleri kazandırımdı. Çöpten çukurdan kurtararak bugünkü İstanbul'un temellerini attık.

50 yaşında başbakan olarak hizmet ettim. 60 yaşında seçimle göreve gelen ilk Cumhurbaşkanı olma şerefine eriştim. Aşkla, tecrübe ile hizmet mücadelemi sürdürüyorum. Allah'tan başka güvenecek dal milletimden başka yaslanacak duvar aramadım.

Yolumu kesmek için kurulan her tuzağın bozulduğunu gördüm. Başarımların gerisinde milletimin hayır duasını bilerek bir sonraki aşamaya geçtim.

Eskisinden daha çok çalışmamız gereken bir döneme giriyoruz

Bizi iktidara getiren milletimize "artık bu ülkede hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" demiştik. 21 yıla dönüp baktığımızda artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığını görmenin kıvancı içindeyim. Artık bu ülkede darbecilerin borusu ötmüyor, cuntacıların sesi çıkmıyor, vesayetçilerin tekeri dönmüyor. Kimse artık öz yurdunda garip muamelesi gömüyor. Kendini yalnız hissedenlerin bir devleti var artık. Kendini geliştirmek isteyen herkesin yolu açık. Kendilerini imtiyazlı gören bir avuç seçkinin değil milletindir bu ülke.

Biz bunları ülkenin imkanlarını halkla buluşturarak sağladık. Ağrı Dağı'nın haşmetli gövdesinden Ege'nin bereketli ovalarına kadar her yerde insanımız aynı duygu ile hayatına sarılıyor. Bu başarı bile bize yeter. Türkiye Yüzyılı ile bu çıtayı tepeye çıkarıyoruz. Demokrasi ve kalkınma adımları bu günler içindi. Eskisinden daha çok çalışmamız gereken bir döneme giriyoruz.

Gazze'deki kardeşlerimizi asla sahipsiz bırakmıyoruz

Balkanlar'da, Kafkaslar'da huzur ve güveni biz temin edeceğiz. Dostlarımızın ve kardeşlerimizin yaşadığı her yerde o beklenen biz olacağız. Filistinli kardeşlerimizin İsrail zulmünden kurtarılması bizim boynumuzun borcu. Filistin topraklarının dört bir yanında mazlumları öldüren katillerin yakasına yapılmak bizim insani vazifemiz. Bu alçakça katliamı yapanların yüzlerine gördüğümüz her yerde suçlarını haykırmak tarihe karşı sorumluluğumuzdur.

Şundan emin olun ki; biz Filistin meselesinde gözükenden fazlasını yapıyoruz. Gazze'deki kardeşlerimizi asla sahipsiz bırakmıyoruz.

Bunların birbirinden farkı yok

Ana muhalefetin kongresi vardı. Bay bay kemal kime bay bay dedi, Edirne'deki terörist başına bay bay dedi, Kavala'ya bay bay dedi. Kongreyi kazanan zat da o da aynen Selahattin Demirtaş'a Kavala'ya selam verdi. Al birini vur birine. Bunların birbirinden farkı var mı, yok. Bunlar terör örgütleri ile omuz omuza yürüdü.

Özgür Özel'den Erdoğan'a yanıt: Endişe etmeye devam etsin

CHP'nin yeni Genel Başkanı Özgür Özel, Kılıçdaroğlu ile telefonda görüştüklerini, mazbatadan sonra bir devir teslim töreni düzenleyeceklerini söyledi. Özel, Erdoğan sorusuna, "Erdoğan bundan sonra geçen her günün, kendisi açısından daha zor, bizim açımızdan daha moralli olacağını biliyor. Erdoğan'ın stresini, içindeki karabasana anlıyorum. CHP'den endişe etmeye devam etsin." yanıtını verdi.

CHP Genel Başkanı seçilen Özgür Özel, partisinin Ankara Spor Salonu'nda düzenlenen 38. Olağan Kurultay'ında Parti Meclisi (PM) ve Yüksek Disiplin Kurulu (YDK) üyelerinin belirlenmesi için oyunu kullandı.

Daha sonra gazetecilere açıklamada bulunan Özel, CHP'de bütün Türkiye'ye örnek olacak bir demokrasi şöleninin yaşandığını söyledi.

Bu parti içi demokrasinin, bütün Türkiye'ye örnek olmasını dileyen Özel, "Bundan sonraki süreçte hem parti içi demokrasiyi artırmaya, hem de Türkiye'ye örnek olmaya devam edeceğiz. Bu demokrasi şölenine katkı sağlayan herkese teşekkür ederiz. İyi ki CHP var, iyi ki Cumhuriyet var, iyi ki demokrasi var." ifadelerini kullandı.

Özel, "Kemal Bey ile bir görüşmeniz oldu mu?" sorusuna, "Telefonla görüştük, önümüzdeki günlerde, mazbatadan sonra bir devir teslim törenini hep birlikte bütün Türkiye'nin gözü önünde, partimize yakışır bir şekilde yapacağız." yanıtını verdi.

06.11.2023

"Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın size yönelik açıklamalarına değerlendirmeniz olur mu?" sorusu üzerine Özel, "Erdoğan bundan sonra geçen her günün, kendisi açısından daha zor, bizim açımızdan daha moralli olacağını biliyor. Erdoğan'ın stresini, içindeki karabasanı anlıyorum. Cumhuriyet Halk Partisi'nden endişe etmeye devam etsin." dedi.

Eylül'de sığır ithalatı yüzde 799 arttı

Ali Ekber YILDIRIM

06 Kasım 2023 Pazartesi

Türkiye Gıda Dernekleri Federasyonu(TGDF) Eylül 2023 Dış Ticaret Bülteni'ne göre, Türkiye, Eylül'de sığır ithalatını yüzde 799 arttırdı. Bu yılın ilk 9 ayında ithalat 705,5 milyon dolar olurken sadece Eylül'de 126,8 milyon dolarlık ithalat yapıldı.

Temmuz ve Ağustos ayından sonra Eylül ayında da en dikkat çekici gelişme sığır ithalatındaki artış oldu. Eylül ayındaki sığır ithalatında en büyük pay 56,6 milyon dolarla Brezilya'ya ait olurken, bu ülkeyi 33,3 milyon dolarla Uruguay ve 9,5 milyon dolarla Çekya izledi. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Dış Ticaret Verileri temel alınarak hazırlanan Türkiye Gıda Dernekleri Federasyonu Dijital Veri Paneli'ne göre, bu yılın ilk 9 ayında tarım, gıda ve içecek sektörü geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5,37 artışla 18,86 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. İthalat ise aynı dönemde yüzde 8,92 artışla 16,85 milyar dolar oldu. Ocak-Eylül döneminde Dış Ticaret Dengesi 2,01 milyar dolar fazla verdi.

Eylül 2023 itibarıyla aylık bazda ise ihracat geçen yıl aynı döneme kıyasla yüzde 7,71 artışla 2 milyar 330 milyon dolar olurken, ithalat ise geçen yıl aynı döneme göre yüzde 21,68 azalarak 1 milyar 310 milyon dolar oldu.

Eylül'de en çok ihraç ve ithal edilen ürünler

Aylık olarak Eylül 2023'te ihracatta ilk sırayı 147,6 milyon dolar ile durum buğdayı alırken, bu ürünü 134,7 milyon dolar ile buğday unu ve 95,6 milyon dolar ile dane mısır oldu. Aynı ayda en fazla ithal edilen ürünler ise 126,8 milyon dolar ile sığır, 111,4 milyon dolar ile buğday ve 108,5 milyon dolar ile soya fasulyesi oldu. İthalatta Rusya ve Ukrayna ilk sıradaki yerini korudu.

Buğday ithalatının yüzde 98,5'u Rusya ve Ukrayna'dan

Bu yılın ilk 9 ayında yapılan ithalatta ilk sırayı 2 milyar 833 milyon dolar ile buğday aldı. Rusya ve Ukrayna, buğdayın en fazla ithal edildiği ilk iki ülke. Bu dönemde, Rusya'dan 2 milyar 88,7 milyon dolar ve Ukrayna'dan 702,2 milyon dolar tutarında buğday ithalatı yapıldı. Bu iki ülkenin toplam buğday ithalatındaki payı yaklaşık yüzde

98,5 oldu. Eylül ayındaki 126,8 milyon dolarlık buğday ithalatının 98,1 milyon dolarlık kısmı Rusya'dan, 12,5 milyon dolarlık kısmı ise Ukrayna'dan yapıldı.

Soya ithalatında Brezilya, ayçiçeği yağında Ukrayna ilk sırada

Yılın ilk 9 ayında buğdaydan sonra 1 milyar 422,1 milyon dolar tutarında soya fasulyesi ve 1 milyar 99,6 milyon dolar tutarında ham ayçiçeği yağı ithal edildi. Soya fasulyesi ithalinde ilk sırayı 891,4 milyon dolar ile Brezilya alırken, bu ülkeyi 390,8 milyon dolar ile Ukrayna ve 116,3 milyon dolar ile Amerika Birleşik Devletleri(ABD) takip etti.

Ayçiçeği yağında ise sıralama 694,8 milyon dolar ile Ukrayna, 387,6 milyon dolar ile Rusya ve 15,7 milyon dolar ile Bulgaristan oldu.

Türkiye'nin ithalatında ilk 3 sırada yer alan 3 üründe ithalatın büyük bölümünün Rusya ve Ukrayna'dan yapılmasına devam edildi.

En fazla ihracat ve ithalat yapan sektörler

Bu yılın 9 aylık dış ticaret verileri sektörler göre incelendiğinde; en fazla ihracatın 2 milyar 32 milyon dolar ile şeker ve şekerli mamuller sektöründe yapıldığı görüldü. Bu sektörü sırasıyla bitkisel yağ sektörü (1 milyar 819 milyon dolar), yaş meyve sektörü (1 milyar 561 milyon dolar), Makarna sektörü (1 milyar 321 milyon dolar) ve sert kabuklu meyveler sektörü (1 milyar 273 milyon dolar) takip etti.

Hayvan yemi ithalatı 9 ayda 4,3 milyar dolar oldu

Aynı dönemde hayvan yemi sektörü 4 milyar 312 milyon dolar ile en fazla ithalat yapan sektör oldu. Bu sektörün ardından en fazla ithalat yapan sektörler; Un (3 milyar 69 milyon dolar), bitkisel yağ (2 milyar 828 milyon dolar), canlı hayvan ticareti (726 milyon dolar) ile kakao ve çikolata (597 milyon dolar) sektörleri olarak sıralandı.

Hayvan yemi sektörünün toplam ithalat içindeki payı yüzde 25,5 olurken, un sektörü yüzde 18,2 pay ile ikinci, bitkisel yağ sektörü yüzde 16,7 ile üçüncü ve canlı hayvan ticareti sektörü yüzde 4,3 ile dördüncü sırada yer aldı.

İhracatını artıran sektörler

Bu yılın ilk 9 ayında geçen yıl aynı döneme kıyasla ihracatı değer olarak en fazla artan sektörlerin başında 520 milyon dolar ile (yüzde 65,03 artış) makarna sektörü oldu. Bu sektörü 212 milyon dolar ile (yüzde 11,66 artış) şeker ve şekerli mamuller sektörü, 177 milyon dolar ile (yüzde 28,81 artış) sebze sektörü, 164 milyon dolar ile (yüzde 11,77 artış) yaş meyve sektörü ve 150 milyon dolar ile (yüzde 9,01 artış) bitkisel yağ sektörü izledi.

İhracatın azaldığı sektörler

Söz konusu dönemde ihracatı değer olarak en fazla düşen sektör 238 milyon dolar ile (yüzde 33,7 düşüş) beyaz et sektörü oldu. Ayrıca süt ve süt ürünleri sektörü 230 milyon dolar (yüzde 47,02 düşüş), salça ve konserve sektörü 100 milyon dolar (yüzde 13,47 düşüş), canlı hayvan ticareti sektörü 40 milyon dolar (yüzde 45,81 düşüş) ve ambalajlı su sektörü 35 milyon dolar (yüzde 15,56 düşüş) geriledi.

İthalatta en büyük artış canlı hayvanda

Bu yılın ilk 9 ayında geçen yılın aynı dönemine göre, ithalatı değer olarak en fazla artan sektör 632 milyon dolar ile (yüzde 674,7 artış) canlı hayvan ticareti sektörü oldu. Bu sektörün ardından, un sektörü 471 milyon dolar (yüzde 18,1 artış), pirinç değirmenciliği sektörü 362 milyon dolar (yüzde 1.155 artış), bakliyat sektörü 156 milyon dolar (yüzde 36,6 artış) ve kakao ve çikolata sektörü 136 milyon dolar ile (yüzde 29,4 artış) ithalatı değer olarak en fazla artan sektörler olarak sıralandı.

Bu dönemde ithalatı en çok düşen sektörler ise 298 milyon dolar ile (yüzde 6,5 düşüş) hayvan yemi sektörü, 178 milyon dolar ile (yüzde 16,5 düşüş) bitkisel yağ sektörü ve 93 milyon dolar ile şeker ve şekerli mamuller sektörü (yüzde 16,5 düşüş) oldu.

İhracatta Irak, ithalatta Rusya ilk sırada

Bu yılın ilk 9 ayında dış ticaret verileri ülke bazında değerlendirildiğinde; en fazla ihracat yapılan ülke 2 milyar 206 milyon dolar ile Irak oldu. Irak'tan sonra en fazla ihracat, 1 milyar 332 milyon dolar ile Almanya'ya, 1 milyar 302 milyon dolar ile Rusya'ya, 1 milyar 184 milyon dolar ile Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD) ve 825 milyon dolar ile İtalya'ya yapıldı. Yılın ilk 9 ayında, bu 5 ülkeye yapılan ihracat toplam ihracatın yüzde 36,31'ini oluşturdu.

Aynı dönemde ülke bazında ithalat en fazla 4 milyar 148 milyon dolar ile Rusya'dan yapıldı. Bu ülkeyi, 2 milyar 385 milyon dolar ile Ukrayna, 1 milyar 537 milyon dolar ile Brezilya, 772 milyon dolar ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve 750 milyon dolar ile Malezya izledi. Bu 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 56,92'sini oluşturdu.

Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ilk 2 ülke sıralamasında Rusya ve Ukrayna yerlerini korudu. Bu iki ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 38,77'sine denk düştü.

Irak ve Rusya'ya ihraç edilen ürünler

Türkiye, yılın ilk 9 ayında en fazla ihracat yaptığı ülkelere Irak'a un, dondurulmuş tavuk eti, kırmızı mercimek; Almanya'ya ambalajlı fındık, fındık içi, kiraz, Rusya'ya ise alabalık, şeftali ve mandalina ihraç etti.

Rusya, Ukrayna ve Brezilya'dan ithal edilen ürünler

Türkiye aynı dönemde en fazla ithalat yaptığı Rusya'dan buğday, dane mısır, ham ayçiçeği; Ukrayna'dan buğday, ham ayçiçeği yağı, soya fasulyesi ve Brezilya'dan ise soya fasulyesi, sığır ve kahve ithal etti.

Dış ticarete öne çıkan ürünler

Bu yılın ilk 9 ayında ihracatta öne çıkan ürünlerde ilk sırayı 1 milyar 102,9 milyon dolar ile un aldı. Bu ürünü 727 milyon dolar ile rafine ayçiçeği yağı ve 616,3 milyon dolar ile fındık içi izledi. Bu ürünler, Ocak-Eylül dönemi itibarıyla toplam ihracatın yaklaşık yüzde 13,9'unu oluşturdu.

Aynı dönemde en fazla ithal edilen ürün 2 milyar 832,4 milyon dolar ile buğday oldu. Buğdayı 1 milyar 422,1 milyon dolar ile soya fasulyesi ve 1 milyar 99 milyon dolar ile ham ayçiçeği yağı takip etti. Bu 3 ürün, Ocak-Eylül dönemi itibarıyla toplam ithalatın yüzde 31,7'sini oluşturdu.

2023 yılı 9 aylık dış ticaret verileri (ÖTS)

Kalem bazında ihracat (milyon \$)	Kalem bazında ithalat (milyon \$)
Buğday unu 1102,9	Buğday 2.832,4
Ayçiçeği yağı, rafine 727	Soya fasulyesi 1.422,1
Fındık içi 616,3	Ayçiçek yağı, ham 1.099,6

Eylül 2023 dış ticaret verileri (ÖTS)

Kalem bazında ihracat (milyon \$)	Kalem bazında ithalat (milyon \$)
Buğday durum 147,6	Sığır 126,8
Buğday unu 134,7	Buğday 111,4
Mısır dane 95,6	Soya fasulyesi 108,5

2023 yılı 9 aylık dış ticaret verileri (ÖTS)

Sektör Bazında ihracat (milyon \$)	Sektör Bazında İthalat (milyon \$)
Şeker ve şekerli ma... 2.032	Hayvan yemi sektörü 4.312
Bitkisel yağ sektörü 1.819	Un sektörü 3.069
Yaş meyve sektörü 1.561	Bitkisel yağ sektörü 2.828
Makarna sektörü 1.321	Canlı hayvan ticaret... 726
Sert kabuklu meyve 1.273	Kakao ve çikolata 597

2023 yılı 9 aylık dış ticaret verileri (ÖTS)

Ülke Bazında ihracat (milyon \$)	Ülke Bazında İthalat (milyon \$)
Irak 2.206	Rusya 4.148
Almanya 1.332	Ukrayna 2.385
Rusya 1.302	Brezilya 1.537
ABD 1.184	ABD 772
İtalya 825	Malezya 750

İsrail'e ne satıyor, onlardan ne alıyoruz?

Alaattin AKTAŞ

06 Kasım 2023 Pazartesi

Hamas'ın İsrail'e yönelik hava saldırısının üstünden tam bir ay geçti. Hamas'ın saldırısı ve İsrail'in buna çok sert karşılık vermesiyle yine savaş ötesi bir durum yaşanmaya başlandı. Hem artık savaşlar askerler arasında geçmiyor ki. En çok zararı siviller ve ne yazık ki çocuklar ve kadınlar görüyor. Gazze'de de öyle oluyor.

Hamas'ın, İsrail'den böyle orantısız bir karşılık geleceğini tahmin etmemiş olması söz konusu edilemeyeceğine göre bu saldırının niye yapıldığı çok sorgulandı, sorgulanmaya da tabii ki devam edilecek. Konunun o boyutunu dış politikada uzman olan isimlere bırakıp bir başka yöne, İsrail'e yönelik ekonomik tepkilere ve boykot çağrılarına dönelim.

Daha önce de benzerlerini gördüğümüz gibi ilk tepkiler ve boykot İsrail malı olan ya da İsrail malı olduğu zannedilen ürünlere karşı sergileniyor.

Öyle tuhafıklar görüyoruz ki, gerçekten İsrail kaynaklı olup olmadığı bile tartışılabilir ürünler para ödenip satın alınıyor, sonra da tüketilmeyip atılıyor, dökülüyor.

O malı İsrailli bir şirket üretiyorsa satın alıp kullanmamak o şirkete para kazandırmak olmuyor mu?

Protestonun da bir mantığı olur, "Senin malını alır, protesto için kullanmayıp atarım, dökerim" diyeceğinize almayın! Alıp şirketin cebine para koymayın!

Zararı bize...

Konu bugün İsrail, yarın başka bir ülke olabilir.

Sermayesinin tümü ihtilaf yaşanan ülkeye ait olsa bile bir şirket Türkiye'de kurulmuş ve burada faaliyet gösteriyorsa, bu tesiste bizim vatandaşımız çalışıyor, istihdam sağlanıyor, buradan vergi geliri elde ediliyor, belki ihracat yapıp [döviz](#) kazanılıyor.

Kaldı ki yüzde 100 yabancı sermayeli şirket de pek bulunmaz. Yabancı sermayeli şirketlerde bir ya da birden fazla Türk ortak da vardır.

Bize daha çok yabancı yatırım gelmeli ki üretimimiz artsın, istihdama katkı olsun, bu üretimle ihracat yapabilelim.

Ne yani her ihtilaf yaşanan ülkenin zamanında Türkiye’de kurduğu tesisi hedef tahtasına koyup yok etmeye mi çalışacağız.

Hem unutmayalım, İsrail’le daha önce de üstelik doğrudan Türk vatandaşlarını ve bir anlamda Türkiye’yi hedef alan Mavi Marmara gibi bir sorun yaşamıştık. Dokuzu Türk, biri Türk asıllı Amerikan vatandaşı on kişinin yaşamını yitirdiği bu saldırı bile bir anlamda unutuldu, geride kaldı ve ilişkiler düzeldi. Sanıyor musunuz ki bu savaş ve İsrail’le olan gerginlik yıllar yılı sürecek. Yine normale döneceğiz.

Yapabiliyorsak ticareti durduralım

Türkiye’nin Hamas’ı bir terör örgütü olarak görmediğini açıklamasından sonra buna tepki olarak İsrail’in en büyük süpermarket zincirlerinden bazılarının Türkiye’den yapılan bazı malların ithalatını durdurduğuna ilişkin [haberler](#) geldi. Sözü edilen ürünlerin başında domates bulunuyor.

Bir kez daha altını çizelim; Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli tesisler bu ülkenin göz bebeği olmalı; o tesisler bir anlamda bizim de sayılır. Orada komşunuz, akrabanız çalışıyor.

Ekonomik protesto mu, daha kısa sürede etkide bulunacak başka bir yol var...

Yapabiliyorsak bu ülkeyle olan ticareti durduralım.

Bakın İsrail’in süpermarket zincirleri bu yönde adım attı bile. Biz de atalım. Burada üretilen ürünlerle uğraşmayın!

Onlar bir anlamda bizim tesislerimiz, bizim varlıklarımız!

İsrail ya da bir başka ülke buradaki tesisini söküp götüremeyeceğine göre ya tümüyle kapatırsa daha iyi mi olacak?

Gelin ticarete odaklanalım... Eğer yapabiliyorsak, durduralım bu ticareti...

Ama bakın zararlı çıkarız. İlk dokuz ayda İsrail’e 4.2 milyar dolarlık mal satmışız ama aldığımız malların tutarı 1.3 milyar [dolar](#).

Türkiye aradaki farkı elbette bir şekilde yerine koyar ama o ihracat yapılmadığında ihracata konu ürünleri üreten fabrikalar, tesisler zora girerse ne yapacağız? Onlar yeni pazarlar bulabilecek ve bu kaybı telafi edebilecek mi?

Ticareti durdurmak hiç kolay bir karar değil tabii ki, gerçekleştirilmesi de zor.

Ama yine altını çizmek gerek; Türkiye’de bizim mühendisimizin, işçimizin çalıştığı, bizim araçlarımızla taşınan, bizim ihracat hanemize yazılan ürünleri üreten tesislerle uğraşmaktansa, mümkün oluyorsa ticareti durdurmak çok daha az olumsuz etki doğuracak bir adımdır.

İsrail'le yapılan ticaretin fasıllara göre dağılımı (Dolar) (Ocak-Eylül)

Fasıl	Fasıl açıklaması	İhracat	İthalat
1	Canlı hayvanlar	17.192	
2	Etler ve yenilen sakatat	454	
3	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar	37.380.179	371.785
4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	9.394.290	21
6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökler ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	36.380	162.399
7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	28.788.756	45.902
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	19.835.584	5.074.366
9	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	1.888.686	2.353
10	Hububat	14.686.560	3
11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	10.136.230	8
12	Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayiye ve tipta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	3.347.021	4.348.916
13	Lak, salız, reçine ve diğer bitkisel özsu ve hülasalar	51.073	500
14	Örümeye elverişli bitkisel maddeler, tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan bitkisel ürünler	32.691	
15	Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar ve bunların parçalanma ürünleri; hazır yemeklik katı yağlar	54.522.465	71.634
16	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızlarının müstahzarları	4.345.246	25
17	Şeker ve şeker mamulleri	19.954.276	3.481.965
18	Kakao ve kakao müstahzarları	18.599.988	529
19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	53.907.085	110.586
20	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	20.375.951	448.992
21	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülasaları, çay hülasaları, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	28.674.126	300.525
22	Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	22.760.877	388
23	Gıda sanayinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	10.997.031	1.529.715
24	Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	18.283.397	389
25	Tuz, küllük, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	169.240.284	1.643.152
26	Metal cevherleri, cüruf ve kül	3.609.835	88.390
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	15.905.722	552.933.093
28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	11.351.134	24.669.922
29	Organik kimyasal ürünler	6.105.641	57.957.565
30	Eczacılık ürünleri	3.275.245	12.871.733
31	Gübreler	1.034.528	26.063.787
32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülasalar, tenenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	16.286.244	25.689.764
33	Uçucu yağlar, rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	28.251.270	5.827.857
34	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yıkama müstahzarları, mumlar, bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	40.815.139	332.753
35	Albuminoid maddeler, değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler, tutkallar, enzimler	3.557.902	61.564
36	Barut ve patlayıcı maddeler, piroteknik mamulleri, kibritler, piroforik alaşımlar, ateş alıcı maddeler	502.150	
37	Fotoğrafçılıkta veya sinemacılıkta kullanılan esya	1.435	163
38	Muhtelif kimyasal maddeler (biyodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	17.317.185	54.161.212
39	Plastikler ve mamulleri	313.703.815	133.785.983
40	Kauçuk ve kauçuktan esya	24.874.968	1.138.817
41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	2.195.004	2.532.138
42	Deri-saracıye esyası, eyer-kuşum takımları, seyahat esyası, el çantaları vb mahfazalar, hayvan bağıracağından mamul esya	6.775.973	32.019
43	Kürkler ve taklit kürkleri, bunların mamulleri	26.724	
44	Ağaç ve ahşap esya, odun kömürü	24.448.405	46.573
45	Mantar ve mantardan esya	18.065	
46	Hasırdan, sazdan veya örümeye elverişli diğer maddelerden mamuller, sepetçi ve hasırcı esyası	39.836	
47	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar)	220	3.494.616
48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan esya	134.937.043	39.141.342
49	Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayinin diğer mamulleri, el ve makina yazısı metinler ve planlar	2.268.750	460.664
50	İpek	2.328	
51	Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı, at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	339.152	35
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	4.560.494	2.159.458
53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	320.793	
54	Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	9.998.507	9.171.700
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	6.022.277	2.685.731
56	Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul esya	14.666.443	364.902
57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	32.454.821	1.812
58	Özel dokunmuş mensucat, tuftu edilmiş dokunabilir mensucat, dantela, duvar halıları, şeritçi ve kaytancı esyası, işlemler	2.635.762	1.489
59	Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokunabilir mensucat, dokunabilir maddelerden teknik esya	2.901.541	687.648
60	Örme esya	19.566.154	660.182
61	Örme giyim esyası ve aksesuarı	83.076.763	101.539
62	Örülmemiş giyim esyası ve aksesuarı	182.626.757	343.573
63	Dokunabilir maddelerden hazır esya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer esya, paçavralar	32.050.725	31.430
64	Ayakkabılar, getriler, tozluklar ve benzeri esya, bunların aksamı	19.133.647	16.672
65	Başlıklar ve aksamı (şapka, kasket, koruyucu başlıklar vb.)	558.641	1.911
66	Şemsiyeler, güneş şemsiyeleri, bastonlar, iskemle bastonlar, kamçılar, kırbaçlar ve bunların aksamı	609.499	
67	Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardan esya, yapma çiçekler, insan saçından esya	666.110	3.589
68	Taş, alçı, çimento, amyan, milka veya benzeri maddelerden esya	107.849.793	1.596.224
69	Seramik mamulleri	48.801.874	356.922
70	Cam ve cam esya	107.617.249	1.032.052
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci esyası, metal paralar	215.079.064	28.199.877
72	Demir ve çelik	589.802.931	115.940.205
73	Demir veya çelikten esya	177.785.065	1.700.937
74	Bakır ve bakırdan esya	92.348.979	4.441.701
75	Nikel ve nikelten esya	3.784	2.044.264
76	Alüminyum ve alüminyumdan esya	87.040.521	21.133.789
78	Kurşun ve kurşundan esya	169.047	81.186
79	Çinko ve çinkodan esya	104.548	48
80	Kalay ve kalaydan esya	9.555	
81	Diğer adi metaller (tungsten, molibden, tantal, magnezyum, kobalt, bizmut, kadmiyum, vb.), sermetler, bunlardan esya	48.978	788.550
82	Adi metallerden aletler, bıçakçı esyası ve sofra takımları, adi metallerden bunların aksam ve parçaları	1.933.327	18.844.846
83	Adi metallerden çeşitli esya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	15.129.896	454.891
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	229.719.246	78.540.228
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	275.493.441	23.824.791
86	Demiryolu vb hatlara ait taşıtlar ve malzemeler, bunların aksam-parçaları, mekanik trafik sinyalizasyon cihazları	277.689	1.695
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	382.509.338	446.192
88	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçaları	69.147	7.447.681
89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	978.580	
90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	8.189.278	34.789.498
91	Saatler ve bunların aksam ve parçaları	140.981	627
92	Müzik aletleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	247.690	120
93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	718.112	87.582
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ısıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	136.990.241	2.069.686
95	Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	6.456.966	10.925
96	Çeşitli mamul esya (hiyjenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, fırça vb.)	49.368.462	94.057
97	Sanat eserleri, koleksiyon esyası ve antikalar	30.027	64.449
99	Kişisel eşyalar, deniz ve hava taşıtlarına verilen kumanya ve malzeme (yakıtlar hariç)	46.484	
Toplam		4.151.708.762	1.319.108.802

SGK 8 ayda 41 milyar TL açık verdi

Naki BAKIR

06 Kasım 2023 Pazartesi

Bazı sosyal kesimlere yönelik devletçe üstlenilmiş çeşitli ödemeler dolayısıyla sosyal güvenlik sistemine bütçeden yapılan aktarmalar da Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) açığı da hızla büyümeye devam ediyor.

İlk sekiz ayda SGK, bütçeden aktarılan 535,4 milyar liraya rağmen 41,1 milyar lira açık verdi. Bu arada EYT düzenlemesi kapsamında aylık bağlanan 2 milyona yakın yeni emeklinin de etkisiyle SGK'nın aktif/pasif sigortalı dengesi ağustos sonu itibarıyla 1,68'e kadar indi.

Prim/aylık dengesi aleyhe döndü

SGK verilerine göre, aktif sigortalılardan prim tahsilatının dışında devletçe üstlenilen ödemeler için bütçeden yapılan transferlerle birlikte Kurum'un toplam geliri ocak-ağustos döneminde 1 trilyon 317,1 milyar liraya ulaşarak geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 118,3 arttı.

Buna karşılık SGK'nın büyük bölümü emekli aylığı ödemeleri ve sağlık harcamaları olmak üzere toplam gideri de yüzde 112,5 artışla 1 trilyon 358,2 milyar liraya ulaştı.

Bunun sonucunda 41,1 milyar lira açık veren SGK'ya 'açık finansmanı' için ayrılmış yılın tümüne ait 59,2 milyar liralık bütçe ödeneğinin de 52,8 milyar lirası ilk sekiz ayda

kullanıldı. Devletçe üstlenilen ödemeler bütçeden aktarılırken, asıl işi aktif sigortalılardan topladığı primlerle emeklilere aylık ödemek ve sağlık hizmetlerini finanse etmek olan SGK'nın prim geliri/aylık ödeme temel dengesi aleyhe döndü.

Sekiz ayda prim gelirleri yüzde 111,7 artışla 867,7 milyar lira olurken, aynı dönemde emekli aylığı ödemeleri yüzde 114,9 artarak 875,3 milyar lirayla bu tutarı aştı. Geçen yıl ilk sekiz ayda yüzde 100,6 olan prim geliri/aylık ödeme dengesi, bu yıl aynı dönemde yüzde 99,1'e düştü.

SGK gelir gider dengesi (ocak-ağustos; milyar TL)			
	2022	2023	Değ. %
GELİRLER	603,4	1.317,1	118,3
Prim Gelirleri	409,9	867,7	111,7
Yapılandırma	6,6	25,5	286,4
Devlet Katkısı	107,9	199,2	84,6
Ek Ödeme	19,1	36,8	92,7
Faturalı Ödemeler ve Ek Karşılık	49,7	163,1	228,2
Diğer Gelirler	10,4	24,8	138,5
GİDERLER	639,3	1.358,2	112,5
Emekli Aylıkları	407,4	875,3	114,9
Sigorta Ödemeleri	7,3	10,6	45,2
Ek Ödeme	17,3	36,6	111,6
Sağlık Harcamaları (Yolluk Dahil)	167,1	331,7	98,5
Faturalı Ödemeler	33,0	90,0	172,7
Yönetim	2,7	5,9	118,5
Yatırım	0,1	0,1	0,0
Diğer Giderler	4,4	7,9	79,5
AÇIK	-35,8	-41,1	14,8
Açık finansmanı	41,2	52,8	28,2

Sekiz ayda; tahsil edilen malullük, yaşlılık, ölüm ve sağlık sigortası primlerinin dörtte biri oranındaki 'devlet katkısı' olarak 199,2 milyar; makam, görev, temsil tazminatları, terör emsal tazminatları, harp malullüğü zamları, emekli ikramiyeleri vb. tutarlardan oluşan faturalı ödemeler ve ek karşılıklar için 163,1 milyar ve emeklilere 'ek ödeme' dolayısıyla 36,8 milyar liralık bütçe transferi alan SGK'nın yapılandırma gelirleri 25,5 milyar, diğer gelirleri de 24,8 milyar lira oldu.

8 ayda 332 milyar sağlık gideri

SGK'nın çalışanlar ve emekliler ile bunların bağımlılarına yaptığı sağlık ödemelerinin tutarı sekiz ayda 331,7 milyar lira ile geçen yılın aynı dönemindekinin iki katına çıktı.

Bu dönemde faturalı ödemeler kapsamındaki giderleri 90 milyar, ek ödemeler kapsamındaki de 36,6 milyar lira olan SGK'nın devletçe üstlenilen GSS primleri ve yatırım teşvikleri kapsamında sigorta giderleri 10,6 milyar, yönetim giderleri 5,9 milyar, diğer giderleri de 7,9 milyar lira olarak gerçekleşti. Geçen yıla göre en yüksek artışın yüzde 172,7 ile faturalı ödemelerde yaşandığı dikkati çekti.

İstihdamda yüksek kayıt dışılık

Prim geliri elde edilen aktif sigortalıların sayısı, emekli aylığı ve sağlık gideri ödemesi yapılan toplam nüfusun üçte biri düzeyinde kalırken, çalışma yaşamındaki kayıt dışılık da dikkati çekiyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre ücretliyevmiyeli, işveren, kendi hesabına çalışan ve 'ücretsiz aile işçisi' olmak üzere istihdamdaki toplam nüfus Ağustos 2023 itibarıyla 31 milyon 686 bin düzeyinde.

SGK verilerine göre 25 milyon dolayındaki aktif sigortalı (adına sosyal güvenlik primi yatan) ile TÜİK'in istihdamdaki nüfus sayısı arasında yaklaşık 7 milyonluk bir fark bulunuyor. Bu da istihdamdakiler içinde önemli bir kitlenin kayıt dışı çalıştığı, bu kişilerin adına sigorta primi ödenmediği, bu yüzden SGK'nın önemli bir gelirden yoksun kaldığını gösteriyor.

Aktif/pasif dengesi 1,68'e düştü

2005 yılında SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur sosyal güvenlik kuruluşları 'SGK' olarak tek çatı altında birleştirilmişti. Kurum, Ağustos 2023 itibarıyla işçi, memur ve esnafın yanı sıra çırak, kursiyer, stajyerler de dahil toplam 24 milyon 947 bin 558 aktif sigortalıdan topladığı primlerle, 14 milyon 833 bin 845 kişiye emekli aylığı ödüyor. Sağlıklı bir aktüeryal denge için dört çalışana bir emekli düşmesi gerekirken, SGK'nın aktif/pasif dengesi sadece 1,68 düzeyinde.

Bu oran bir yıl önce 1,94, 2022 sonunda 2,01 düzeyinde bulunuyordu. Kurum, aktif sigortalılar ve emeklilerin yanı sıra bunların bakmakla yükümlü olduğu 34 milyon 790 bin 148 ve özel sandıklardan aktarılan 455 bin 514 kişi ile birlikte toplam 75 milyon 821 bin 249 kişinin sağlık giderlerini karşılıyor. Bu sayı toplam nüfusun yaklaşık yüzde 90'ına denk geliyor.

9 aylık transfer 600 milyarı aştı

SGK'nın gelir gider dengesine ilişkin veriler ilk sekiz ay itibarıyla istatistiklere yansırken, bütçeden SGK'ya yapılan transferlerin dokuz aylık tutarı belli oldu. Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre bütçeden SGK'ya yapılan transferler ocak-eylül dönemi itibarıyla geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 101 artarak 611 milyar liraya ulaştı.

SGK'nın istatistik veri setinden yapılan belirlemeye göre bütçeden sosyal güvenlik sistemine transferler yıldan yıla katlanarak büyüdü. 5510 sayılı yasa ile emeklilik yaşının yükseltildiği 2008 yılında 35 milyar lira düzeyinde bulunan sosyal güvenlik transferleri, 2009'da ilk kez 50 milyar lirayı, 2019'da 100 milyar lirayı aşmış, 2021'de 252,1 milyar, 2022 yılının tümünde de 389 milyar lira olmuştu. Bu yılın tümünde söz konusu transferlerin 900 milyar lirayı aşması bekleniyor.

Abdulkadir Selvi

Özgür Özel, ittifakları yeniden kurabilecek mi

CHP kurultayının düzenlendiği Arena Kapalı Spor Salonu'na girince, bir an 90'lı yıllarda izlediğim SHP kongrelerinin, çekişmeli geçen CHP kongrelerinin havasını hissettim.

Divana göre tribünlerin sağına Özgür Özel taraftarları, sol tarafa ise Kılıçdaroğlu'nu destekleyenler yerleşmişti. Tribünler hareketliydi. Karşılıklı sloganlar atıyorlardı. Deniz Baykal'la Erdal İnönü'nün, Deniz Baykal'la Mustafa Sarıgül'ün, Kılıçdaroğlu ile Muharrem İnce'nin yarıştığı kurultaylara özgü bir hava vardı.

SALON PERFORMANSI

Erdal İnönü sakin bir güçtü. Deniz Baykal'ın hitabeti güçlüydü. Şiir gibi konuşur ama seçimi Erdal İnönü kazanırdı. Deniz Baykal'ın karşısına dikilen Mustafa Sarıgül ise salondaki hırçınlıkları yüzünden kongreyi kaybetmişti. Muharrem İnce şiir gibi konuşmuştu ama Kılıçdaroğlu kazanmıştı. Özgür Özel ile Kılıçdaroğlu arasındaki fark kapandığı için salon performansları önemliydi. Bir de delegelerin tavrı.

DELEGELER KENDİNİ GİZLEDİ

Özgür Özel salona kendine özgü bir müzikle girdi. Özel'i destekleyenlerin bulunduğu tribün coşkuluydu. Delegelerden de destek vardı ama öyle 'Özgür Özel kurultayı aldı' dedirtecek bir görüntü vermediler. Demek ki taktikmiş. Kendilerini gizlediler. Hiç unutmam Özal Başbakan'dı. Kritik bir seçime gidiliyordu. Demirel meydanları dolduruyordu. Özal seçim otobüsünde değerlendirme yapıyordu: "Siz sessiz çoğunluğa bakın. Sonucu sessiz çoğunluk belirler" demişti.

CHP kongresinde de o oldu. Çünkü Kılıçdaroğlu salona girdiğinde delegelerin desteği

daha yüksekti. CHP delegeleri imza verdi, alkışladı ama Kılıçdaroğlu'na oy vermediler.

BAY BAY KEMAL OLDU

CHP'de Kemal Kılıçdaroğlu devri kapandı. Gandhi Kemal, 'Bay bay Kemal' oldu. CHP tarihinde yeni bir sayfa açıldı. İki kez tekrarlanan seçimi Özgür Özel kazandı. CHP'de Özgür Özel dönemi başladı. CHP delegesinin iradesine saygı göstermek gerekiyor.

KILIÇDAROĞLU, CHP'DEN İSTİFA EDECEK Mİ?

* Kılıçdaroğlu, seçimi kaybettiği gece istifa edip olağanüstü kurultay süreci başlatsa kahraman olurdu. 13 yıldır genel başkanı olduğu partide ağır bir mağlubiyet yaşadı.

* Kılıçdaroğlu, ilk turda seçilemeyince ikinci tur seçimlere girmeyip çekilse yine kurultay salonundan omuzlarda ayrılabilirdi. O şansı da kullanmadı. Hem seçimi kaybetti hem de saygınlığı zedelendi.

* CHP kurultayını kaybeden İsmet Paşa, CHP'den istifa etmişti. Ecevit, 12 Eylül'den sonra bir daha CHP'ye dönmedi. Bakalım Kılıçdaroğlu CHP'den istifa edecek mi?

* Kılıçdaroğlu'yla ilgili bu bölümü Demirel'in bir sözü ile bitirmek istiyorum. Demirel, "Siyasetin ilacı başarıdır" derdi. Kılıçdaroğlu önce cumhurbaşkanlığı seçimini kaybetti sonra CHP genel başkanlığını...

ÖZGÜR ÖZEL'İ BEKLEYEN SINAV

* Ecevit'in elinden tutup genel sekreter yapan İsmet Paşa'ydı. İnönü'yü deviren Ecevit oldu. Deniz Baykal, Kılıçdaroğlu'nun elinden tuttu. Siyasetin basamaklarını hızla tırmanmasını sağladı. Baykal'ı deviren Kılıçdaroğlu oldu. Özgür Özel'in elinden tutan Kılıçdaroğlu'ydu. Kendi yerine grup başkanı yaptı. Kılıçdaroğlu'nu siyasetten silen Özgür Özel oldu. Demek ki her Sezar'ın bir Brütüs'ü varmış.

* CHP kurultayına değişim talebi damgasını vurdu. Değişim rüzgârını iyi yakalayan Özgür Özel, CHP Genel Başkanı seçildi. Böylece muhalefette genç siyasetçi kuşağı bayrağı devralmaya başladı. Acaba sıra hangi muhalefet liderine geldi?

* Özgür Özel'in ilk sınavı yerel seçimler olacak. CHP'deki değişim yerel seçimi olumlu etkilerse, İstanbul ve Ankara başta olmak üzere seçimleri kazanırlarsa Özgür Özel ilk testi başarıyla geçmiş olacak.

* Ekrem İmamoğlu, CHP'de değişim yaşanmazsa bu durumun yerel seçimlere olumsuz yansiyacağını savunuyordu. Bu durumda Ekrem İmamoğlu'nun hiçbir mazereti kalmadı.

ÖZGÜR ÖZEL- EKREM İMAMOĞLU İTTİFAKI

* Özgür Özel seçimi kazandı ama arkadaki gücün Ekrem İmamoğlu olduğu biliniyor. CHP'de şimdi Özgür Özel-Ekrem İmamoğlu dönemi başladı.

* Erdal İnönü ile Deniz Baykal, sakin genel başkan-güçlü genel sekreter modeline dayanıyordu. Yürümedi. Kılıçdaroğlu CHP'ye genel başkan olduğunda, Önder Sav-Kılıçdaroğlu ikilisi partiyi yönetiyordu. Kılıçdaroğlu, ilk iş olarak kendisini seçtiren Önder Sav'ı harcayıp liderliğini ilan etti. Bakalım Özgür Özel ile Ekrem İmamoğlu ittifakı ne kadar sürecek? Ne zaman bozulacak? İttifakı bozan taraf kim olacak? Bu durumdan kim kazançlı çıkacak, kim kaybedecek? Çünkü bir köyde iki muhtar olmadığı gibi bir partide iki genel başkan olmaz.

ERDOĞAN-GÜL MODELİ Mİ?

Özgür Özel ile Ekrem İmamoğlu ittifaklarını, Erdoğan-Gül modeli üzerinden izah ediyorlarmış. Erdoğan genel başkandı, Gül başbakan oldu. Çünkü Erdoğan'ın seçimlere girmesi YSK tarafından engellenmişti. Erdoğan başbakan oldu, cumhurbaşkanlığını altın tepsi içinde Abdullah Gül'e ikram etti. Erdoğan başbakanlık ve cumhurbaşkanlığı gibi koltukları Abdullah Gül'e ikram etmesine rağmen bu ilişki yürümedi. Abdullah Gül, cumhurbaşkanlığından indikten sonra 2018 seçimlerinde Erdoğan'ın karşısına muhalefetin adayı olarak çıkmak için çaba gösterdi ama başarılı olamadı. Ama bir daha AK Parti'ye dönmedi, muhalefeti destekledi.

Erdoğan-Gül modeli bile yürümedi ki Ekrem İmamoğlu- Özgür Özel modeli yürüsün.

HANÇER SİYASETİ

Kılıçdaroğlu gitti ama siyasete bir hançer hediye etti. 6'lı Masa'da ortağı olan Meral Akşener'i kast ederek, "Sırtımdaki hançerlerle seçime girmek zorunda kaldım" dedi.

Seçimden sonra adeta pandoranın kutusu açıldı. Bütün kirli ittifaklar ortaya saçıldı. Kılıçdaroğlu'nun, Ümit Özdağ'a üç bakanlık ve MİT Başkanlığı'nı verdiği gizli ittifakından o sayede haberdar olduk. Meral Akşener, seçimlere girmek için Kılıçdaroğlu'ndan 15 CHP milletvekili istemesini hayatının en büyük pişmanlığı olarak nitelendirdi. Ahmet Davutoğlu en son tercihinin CHP listelerinden seçime girmek olduğunu söyledi. Neler söylenmedi ki?

Demek ki bunlar birbirlerine hançer saplamakla, kumpas kurmakla meşgullermiş. Seçimi kazansalar milletin sırtına hançer saplayıp, kirli kirli tuzaklar kuracaklarmış. İyi Partili Adnan Beker'in söylediği gibi; "Allah memleketi korumuş".

İYİ PARTİ VE HDP İLE İTTİFAK

Özgür Özel'in ilk sınavı yerel seçimler olacak demiştim. CHP yerel seçimlerde umudunu İYİ Parti ve HEDEP ile ittifaka bağlamış durumda. İYİ Parti, ittifak siyasetinin bittiğini açıkladı. Ama CHP'de başta İstanbul olmak üzere yerel bazda ittifak umudu sürüyor. Çünkü seçimi kazanmak için başka umutları yok. Kılıçdaroğlu tekrar seçilseydi ittifak zor görünüyordu ama Özgür Özel'le birlikte HDP ve İYİ Parti yeni bir değerlendirme yapacak mı?

Kandil, Özgür Özel için olumlu mesajlar vermişti. O nedenle HEDEP, Ekrem İmamoğlu'nun seçilmesi için ittifaka yeşil ışık yakabilir. Meral Akşener İstanbul ve Ankara için ittifak kararını yeniden gözden geçirir mi? Orası net değil. Özgür Özel ile Ekrem İmamoğlu, bu iki partiyi ikna edebilir mi? Siyasette cevabı aranacak en önemli soru bu olacak. Çünkü ittifak konusu yerel seçimlerin kaderini etkileyecek.

İbrahim Kahveci

Değişimin ikinci adımı gelecek mi?

Bir ülkeyi bir insan gibi düşünün... Orta yaş, yani çalışabilir döneminde sıkı bir çalışma ile birikimini yapar ve yaşlılık dönemine hazırlığını tamamlar.

Çocukluk ve delikanlılık döneminde aileden harcayan kişi hele de bir eğitim almışsa daha geç yaşlarda çalışma hayatına girer. Ama daha çok ve daha uzun süre çalışarak birikim sağlar.

Türkiye 80'lere kadar "GURBET" mantığı ile insan yetiştirdi. Gençler gurbete giderek birikim sağlıyordu. Köylerde daha 13-14 yaşlarında tarlada çalışıp 20'li yaşlarda da gurbete gidilip bir hayat kuruluyordu.

80'lerde bu mantık değişti. Köyden gurbete gitme yerine komple şehre göç başladı. Doğal olarak şehre göç eden aileler evlatlarını daha uzun süre eğitim hayatında tutarak okuma dönemi başladı.

Orta okula gitmenin bile başarı sayıldığı bir dönemden artık herkesin üniversiteli olduğu bir döneme geçtik. (bir aşırı uçtan diğer aşırı uca)

80'lerde dikilen ağacın meyvelerini topladık ama iyi değerlendirdik mi?

Maalesef hayır.

İlk kalkınma programından sonra 90'larda adeta yeniden "Ülkeyi nasıl yıkarız" mantığı hakim oldu.

Birden 40'lı yaşlarda emeklilik icat edildi. İktidar hırsı ile kamu bankalarından ve kamu hazinesinden ulufeler dağıtıldı.

Üretim-değer ve kalkınma yerine günün gün etme, günü kurtarma, iktidara sarılma süreçleri hakim oldu.

Hatta 2003 sonrası oluk oluk akan yabancı sermayeyi de bir güzel hoyratça yedik bitirdik. Yetmedi eskinin kamu mallarını da satıverdik (bir kısmı doğru). O da yetmedi gelecek kuşakların gelirlerini Hazine garantisi vererek ipotek ettik, yani şimdiden harcadık.

Eğitim sistemimiz çökmüş durumda ve buna bağlı olarak Türkiye'nin bilim ve teknolojik düzeyi de hiç ilerlemiyor. Dini-Milli eğitim mantığı ile adeta bilime savaş açarak ülkemizi içeriden yıkıyoruz.

Pozitif bilimi çökerterek inanca ve itaate dayalı bir sistem ile mevcut iktidarı sürdürme adına Ülkenin geleceğini yok ediyoruz.

Lakin nüfus öyle yerinde durmuyor.

2015 sonrası ekonomik karamsarlık aileleri çocuk yapamaz duruma getirdi. Adeta her yıl şelale gibi düşen aile başına çocuk sayısı 2,1'den 1,62'ye geriledi.

Oysa nüfusun aynı seviyede kalabilmesi için aile başına 2,1 çocuk gerekiyor. Biz bu oranı çoktan kaybettik ve ilerleyen yıllarda nüfusumuzun artmayı bırakın gerilemesini bile garanti altına aldık.

Net söyleyeyim: Türkiye Afganlı, Iraklı, Somalili gibi göçler almazsa nüfusumuz düşecek.

Hatta şunu ifade edeyim: 2017 yılında 80,8 milyon olan Türkiye nüfusu 2022 yılında 85,3 milyona çıkıyor. Oysa 2018-2022 yılları içinde 5,7 milyon bebek doğumuna karşılık 2,4 milyon vefat edenler oluyor. Yani ülke nüfusu 3,2 milyon artması gerekirken 4,5 milyon artıyor. İşte bu aradaki fark seçimlerinde kaderini belirleyen "yabancıardan göç aldığımız" nüfustur.

Nüfusunu aynı düzeyde koruyacak çocuk dahi üretemeyen (!) bir Türkiye gerçeği ile karşı karşıyayız.

Çocuk gelmiyor da ne oluyor?

2007-2022 yılları içinde 4,6 milyon olan yaşlı nüfus sayımız 7,9 milyona çıkarken 0-4 yaş nüfus artmadığı gibi 2017 sonrası gerilemeye bile başladı.

Yaşlı nüfusun çocuk nüfusa oranı hızla düşüyor (grafik2).

Kısaca Türkiye nüfus açısından bitiyor. 3 çocuk yapın diyen Erdoğan kötü (ekonomi) yönetimi ile Türkiye'yi çocuk bile yapamaz noktaya getirdi.

YENİ DÖNEM

Hafta sonu CHP'de yönetim değişti. Bu çok önemli.

Parti içi demokrasi ile ve de seçim ile bu değişim yaşandı.

Parti içi demokrasi olmadığında parti dışı demokrasinin de olmadığını bize şu anki yönetim çok güzel örneklerle gösteriyor. Lidere bağlılık ve o lidere oy vermek demokrasi değildir; lideri sorgulamak ve yanlışlarına karşı tavır alabilmektir demokrasi.

Siyasal partilere demokrasi gelmediğinde Türkiye'ye de demokrasinin gelmeyeceğini bilmeliyiz. O nedenle demokrasiyi partilerden başlatmamız gerekiyor ve bu örneği CHP verdi.

Bugün küresel açıdan ekonomideki en büyük sorun "gelir dağılımıdır". Ülkeler büyürken sabit gelirliler fakirleşiyor.

Makro zenginlik maalesef milletin zenginliği anlamı taşıyor. Zaten Türkiye'de makro zenginlik bile emsallerinin çok gerisinde kaldı.

Küresel ekonomilerde yaşanan bu dengesizliğin çaresi eskiden SOL partilerdi. Ama bugün görüyoruz ki SOL partiler yerine radikal sağ ve milliyetçiliğe yönelen bir anlayış hakim. Tıpkı 29 Büyük Buhranı sonrası Avrupa'da Hitler, Mussolini, Franco gibi bir süreç.

Şimdilerde benzerlerini Orban'da ya da Netanyahu'da görüyoruz. Polonya, Hindistan ve kıl payı kurtulan Brezilya'yı da unutmayalım.

Aklın ve realitenin yeniden yerleşmesi ve yeni bir kalkınma hamlesi için paylaşımcı ekonomik modellerin topluma sunulması gerekiyor. Son 30 yıldır adeta tek bir ağacın dikilmediği ekonomik kalkınmaya yeniden daha güçlü şekilde geçmemiz gerekiyor.

Çünkü nüfus yapımız gösteriyor ki "SÜREMİZ BİTTİ BİTECEK"

Geçmişte defalarca yazdığım "reform değil DEVRİM" yazılarıma lütfen bir bakın.

Evlatlarımıza bir gelecek borçluysak Türkiye'yi "KAÇILAN ÜLKE" olmaktan çıkartıp yaşanılacak ülke haline getirmek zorundayız.

Hep söylediğim cümle ile bitireyim: Türkiye kaybettiği parayı bulur, asıl mesele kaybettiği aklı bulmasıdır. Rasyonaliteye dönüş için asıl büyük değişim kimsenin yapmadığını yapmaktır. Türkiye'ye Özal sonrası yeniden bir kalkınma hamlesi başlatmaktır.

Gerisi sadece isimlerin değişimi olarak kalacak ve toplumu daha da radikal arayışlara sevk ederek ülkemizi yıkıma götürecektir.

Sorumluluğunuz çok büyüktür... Lütfen unutmayınız.

